Niet alleen beloven maar ook waarmaken

HELDER | Algemene beschouwingen | 5 november 2026

Charlotte Koppel-Meiland | Versie 4

Voorzitter,

Wat merkt een inwoner van Noordwijk, Noordwijkerhout of De Zilk volgend jaar van de keuzes die wij vanavond maken? Ik denk aan jongeren die hier willen blijven wonen, ondernemers die wachten op duidelijkheid en vrijwilligers die hun vereniging draaiende houden. Voor hen telt wat de gemeente waarmaakt.

Voor 2027 stelt het college voor een tekort van 17.000 euro op te vangen uit de Algemene Reserve. Onze grootste vraag zit in de jaren daarna. Tot en met 2030 nemen de reserves volgens de begroting met ruim 25 miljoen euro af. De verdere financiële uitwerking van het coalitieakkoord volgt bij de volgende Perspectiefnota. Welke ruimte houdt de raad over voor eigen keuzes? Maak die ruimte zichtbaar, inclusief de gevolgen van tegenvallers.

Het college wil de komende jaren 350.000 euro aan extern onderzoek uitgeven. Voor de uitvoering die daarop kan volgen, zien wij in de meerjarenraming geen baten of lasten terug. Onderzoek kan nodig zijn, maar welke vervolgstappen kunnen we ons straks veroorloven? HELDER raadt deze uitgaven af zolang een reëel beeld van het financiële vervolg ontbreekt. Onderbouw vooraf wat het onderzoek moet opleveren en welke ruimte er is om met de uitkomsten iets te doen. Met zo weinig beleidsruimte moeten we voorkomen dat we onderzoeken bestellen waarvan de uitkomsten vervolgens op de plank blijven liggen.

Voor de OZB kiest HELDER uitsluitend voor inflatiecorrectie, zonder extra verhoging. De gemeente moet haar eigen uitgaven kritisch beoordelen. Bij grote investeringen, zoals de raadzaal en De Schelft, moet de raad vooraf weten wat de opties kosten en wat inwoners ervoor terugkrijgen.

Voorzitter, wie een betaalbare woning zoekt, wil weten wanneer er iets beschikbaar komt. Als extra medewerkers helpen om plannen en vergunningen sneller af te handelen, steunt HELDER die inzet. Welke projecten komen daardoor eerder tot uitvoering en hoeveel betaalbare woningen komen eerder beschikbaar? Wanneer krijgt de raad dat overzicht?

Daarbij vraagt HELDER aandacht voor de gekozen bouwlocaties. Uit onderzoek en participatie voor de Omgevingsvisie 2.0 komen signalen dat verdichting minder snel resultaat oplevert en dat inwoners voorkeur hebben voor bouwen aan de randen en nabij toegangswegen. Hoe verwerkt het college die signalen in zijn woningbouwkoers? Waarom blijft verdichting zo nadrukkelijk het uitgangspunt? Wij vragen een zichtbare afweging van locaties op snelheid, betaalbaarheid en gevolgen voor de omgeving. Participatie moet doorwerken in de keuzes die wij maken. Dat vraagt ook om uitleg aan inwoners wanneer hun voorkeur niet wordt gevolgd. Zij moeten kunnen herkennen hoe hun inbreng is gewogen. Zo krijgt participatie ook betekenis voor volgende besluiten.

Juist binnenstedelijk is sociale huur moeilijk financieel rond te krijgen. Daarom stellen wij voor de 500.000 euro die voor twee jaar is gereserveerd voor juridisch verzet tegen asielopvang, in te zetten voor sociale huurprojecten met een financieringstekort. Daarmee maken we geld vrij voor een prioriteit die veel fracties delen.

Daar ligt ook een principieel punt. Het college heeft vanuit het Rijk een opdracht op grond van de Spreidingswet. Het college moet met een concreet voorstel komen. De raad beoordeelt dat, met de adviesrechtlijst als kader. Dan wegen wij de locatie, veiligheid, voorzieningen en belangen van inwoners. Zij moeten vroeg genoeg invloed kunnen uitoefenen. HELDER vindt het principieel onjuist het college opdracht te geven tegen het Rijk te procederen. Dat weegt zwaar in ons oordeel over deze begroting. Na de beantwoording en de stemming over ons amendement maken wij de balans op.

Voorzitter, veel van wat onze dorpen leefbaar maakt, begint bij mensen die iets voor elkaar doen. Een vrijwilliger die merkt dat iemand al weken afwezig is. Een welzijnsorganisatie die een mantelzorger op tijd helpt. Als wij op dat sociale netwerk rekenen, moeten wij het ook faciliteren. De mensen die dat werk doen, verdienen continuïteit. Zij moeten weten waarop zij kunnen rekenen, zodat hun inzet en opgebouwde contacten behouden blijven.

Een generieke subsidiekorting doet geen recht aan verschillen tussen organisaties. Kijk samen wie zij bereiken, wat hun werk oplevert en wat zij nodig hebben. Is het college bereid maatwerk toe te passen en de ondersteuning voor minima en mantelzorgers op peil te houden? Laat zien hoe besparingen in het sociaal domein zijn onderbouwd en wat tegenvallers betekenen voor de reserve.

Voorzitter, inwoners, ondernemers en verenigingen bouwen iedere dag aan onze dorpen. Zij mogen verwachten dat wij zorgvuldig omgaan met hun geld en duidelijk zijn over wat wij kunnen waarmaken. HELDER beoordeelt voorstellen op inhoud. Een andere fractie met een goed voorstel kan op onze steun rekenen. Diezelfde openheid vragen wij voor onze voorstellen. Samen kunnen we zorgen dat inwoners de resultaten van onze keuzes merken.

Dank u wel.